

Nyköping Sn, Sö

ARKIVEXEMPLAR

BESLUT

DATUM
2002-06-07

BETECKNING
01779-2002

ERT DATUM

ER BETECKNING

Kyrkorådet i Nyköpings Alla Helgona församling

Box 97

611 23 Nyköping

20 05-02-02 beslöt. KML
K-c / KML

GA

Stef
Sul
im

Afu
Sh

§

Skydd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. för Franciscuskapellet, Nyköpings Alla Helgona församling, Strängnäs stift, Nyköpings kommun, Södermanland, Södermanlands län.

Beslut

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) beslutar med stöd av 4 kap. 4 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprövning skall tillämpas på Franciscuskapellet kyrka med därtill hörande klockstapel och kyrkotomt. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § skall dock inte tillämpas på interiöra ändringar i församlingsdelen.

Bakgrund

Alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader uppförda t.o.m. 1939 är skyddade enligt 4 kap. KML. Enligt 4 och 14 §§ i detta kapitel kan RAÄ besluta att även kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna 1940 och senare, som är märkliga på grund av sitt kulturhistoriska värde skall skyddas. Av förarbetena till lagen framgår att begreppet *kulturhistoriskt värde* också innefattar *konstnärligt värde* och att även kyrkor som är yngre än ca 20 år kan skyddas.

År 1990 fattade RAÄ beslut om skydd för ett urval kyrkor byggda 1940 och senare, sammanlagt 83 kyrkor. 1996 beslutades om skydd för ett urval av begravningsplatser med kapellkrematorier eller begravningskapell, sammanlagt 22 anläggningar.

Urvalet behöver ses över med jämna mellanrum och RAÄ har nu beslutat att göra en utökning av urvalet av skyddsvärda kyrkor byggda 1940 och senare. Orsaken är dels att inventeringsunderlaget när det gäller de nya

kyrkorna har förbättrats sedan det förra urvalstillfället och dels att ett flertal nya kyrkor har byggts.

Sju kyrkor byggda 1940 eller senare i Strängnäs stift har enligt beslut 1990 skydd enligt KML och i det nu aktuella urvalet har RAÄ beslutat att ytterligare två kyrkor i stiftet skall skyddas.

Redogörelse för ärendets handläggning

Urvalet av skyddsvärda kyrkor som omfattar kyrkor byggda 1940 eller senare har skett i samråd med länsstyrelser, läns museer och Arkitekturmuseet. Vid urvalet har följande kriterier beaktats:

- Hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet
- Tidstypisk utformning
- Återspeglning av internationella arkitekturtrender
- Kyrkan som del i en miljö, t.ex. ett medvetet gestaltat förortscentrum
- Exempel på teologiskt och liturgiskt betingad gestaltning
- Verk av framstående arkitekter, även lokalt
- Konstnärligt betydande fast utsmyckning
- Intressanta och nydanande tekniska lösningar

Förslag till utökat urval av skyddsvärda kyrkor har remitterats till stiftsstyrelser och till berörda församlingar. Muntliga kontakter har tagits med de församlingar som inte yttrat sig eller som varit tveksamma till skyddet.

Strängnäs stift har den 11 januari 2000 tillstyrkt att Franciscuskapellet kyrka ska omfattas av skydd enligt KML.

Vid förfrågan per telefon den 17 november 2000 har kyrkoherde Ingvar Lindetun i Nyköpings Alla Helgona församling tillstyrkt förslaget.

Beskrivning av kyrkan

Franciscuskapellet byggdes 1972 efter ritningar av arkitekten Nils Tesch. Kapellet ligger i Nyköpings östra utkanter i en sluttning i parkmiljö. Anläggningen består av en församlingsdel lagd i vinkel mot det högre kyrkorummet. De olika byggnadsdelarna är utformade som en sekvens av stigande kubiska block med slutna tegelmurar och plana tak. Invid koret står en enkel klockstapel av trä. Kyrkorummet är stramt och enkelt, med väggar i tegel och plant tak. Ljuset faller in genom ett stort fönster i sydväggen. Altarskivan härrör från en arkeologisk utgrävning av ett

franciskanerkloster i Nyköping. Över altarbordet hänger ett krucifix i bemålat trä av Erik Sand, som även formgivit dopfunten i älvdalsporfyr. Nordväggen pryds av en mosaikfris av Bengt-Olof Kälde.

Motiv för beslutet

Kapellet är representativt för 1970-talets kyrkoarkitektur, gestaltat med hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet av en framstående arkitekt.

RAÄ anser därför att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprovning bör tillämpas på Franciscuskapellet med klockstapel och kyrkotomt. Detta innebär bl.a. att inga väsentliga ändringar får genomföras utan tillstånd av länsstyrelsen. Interiöra ändringar i församlingsdelen bör dock kunna ske utan tillståndsprovning. Innan sådana ändringar genomförs bör dock samråd ske med länsstyrelsen

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Erik Wegræus efter föredragning av arkitekten Kerstin Alexandersson. Överantikvarien Christina von Arbin, avdelningschefen Sven Göthe, avdelningsjuristen Bengt Green, förste antikvarien Ingrid Sjöström och antikvarien Anette Karls Fors har deltagit i den slutliga handläggningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga.

Erik Wegræus

Kerstin Alexandersson

Bilaga:

Hur man överklagar

BESLUT

SIDA

4:4

Kopia till:
Svenska kyrkan
Strängnäs stift
Länsstyrelsen i Södermanland
Södermanlands länsmuseum
Nyköpings kommun
Arkitekturmuseet